

การศึกษาความสามารถในการแข่งขัน ปัจจัยสำคัญที่ก่อปัญหาในการดำเนินธุรกิจ
และโอกาสของอุตสาหกรรมศักยภาพของไทยในตลาดอาเซียน

The Study of Competitiveness Performance, Most Problematic Factors for Doing
Business and Opportunities of Thai New Engine of Growth Industry in ASEAN Market

ดร. จุฬารัตน์ ขอบใจกลาง¹, ผศ.ดร.นพ. ประยงค์ เต็มชวาลา²

Dr. Chulaporn Khobjaikong¹, Dr. Prayong Temchavala M.D., M.P.H., Ph.D.²

¹ศูนย์อาเซียนและเอเชียศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

¹Center for ASEAN and Asian Studies Nittattana Institute of Technology

Email: pprayong@yahoo.com

Abstract

The purpose of this research was to (1) study the Thailand competitiveness performance ranking and GDP per capita from 2012 – 2017 by Global Competitiveness Report of World Economic Forum, (2) study most problematic factors for doing business from 2012 – 2016 by Global Competitiveness Report of World Economic Forum, (3) present potentials and opportunities of Thailand New Engine of Growth Industry and (4) present the guidelines in enhancing national competitiveness and collaboration among ASEAN countries. Research result from Thailand's competitiveness over the past five years, from the Global Competitiveness Report of the World Economic Forum, has improved from the 38th in 2012–2013 to ranking 34th in 2016–2017. It is still unstable and tends to be less competitive. The trend GDP per capita has been steadily rising from over the past five years 2012–2017, with 2016–2017 reaching the peak was \$ 5,742.30. The Most problematic factors for doing business in Thailand from over the past five years 2012–2017 are 1) Government Instability 2) Inefficiency of Government Bureaucracy 3) Corruption 4) Policy uncertainty 5) Insufficient Capacity of Innovation and 6) Adequacy of Educated Workforce. The overall of five core industries, Thailand must see the benefit as ASEAN member countries or ASEAN community for socio-economic development in three sides: trade agreement, technology and overall competitiveness. Thus, alternative strategy in developing Thailand industries to achieve economic competitiveness at 5 main strategic industries: 1) Automobiles and parts industry, 2) Electric and electronics industry, 3) Food industry, 4) Rubber industry, and 5) Renewable energy industry. As a result of the study of both micro and macroeconomic strategies, Thailand should adopt an Aggressive Strategy because Thailand has potential for production and location as the geographical hub in ASEAN.

Key words: Competitiveness, New Engine of Growth, Problematic Factors for Doing Business, ASEAN Countries, and Competitiveness Strateg

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย จากปี ค.ศ. 2012 – 2017 2) เพื่อการศึกษาปัจจัยสำคัญที่ก่อปัญหาในการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย 3) เพื่อนำเสนอปัญหาและอุปสรรคของประเทศไทยในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพ และ 4) เพื่อนำเสนอแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความร่วมมือในกลุ่มอาเซียน ผลการศึกษาความสามารถในการแข่งขันของไทยจาก Global Competitiveness Report ของ World Economic Forum 5 ปีที่ผ่านมาดีขึ้นจากอันดับ 38 ในปี 2012-2013 มาปัจจุบันปี 2016-2017 อันดับขึ้นที่ 34 ด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) พบว่าปี 2016-2017 สูงสุดที่ 5,742.30 เหรียญสหรัฐ ปัจจัยสำคัญที่ก่อปัญหาในการดำเนินธุรกิจมาจาก 1) ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล 2) ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ 3) คอร์รัปชัน 4) ความไม่แน่นอนของนโยบาย 5) ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่เพียงพอ และ 6) แรงงานขาดการศึกษา จากการศึกษาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Engine of Growth) ทั้ง 5 กลุ่ม คือ 1) อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ 2) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 3) อุตสาหกรรมอาหาร 4) อุตสาหกรรมยาง และ 5) อุตสาหกรรมพลังงานหมุนเวียน/ทดแทน ไทยได้ประโยชน์จากตลาดอาเซียน (ASEAN) ด้านข้อตกลงทางการค้า ด้านเทคโนโลยี และด้านความสามารถในการแข่งขัน แนวทางและทางเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรม ผลที่ได้จากการศึกษาทั้งกลยุทธ์ในอุตสาหกรรมรายย่อย (Micro) และทางเลือกในภาพรวม (Macro) ไทยควรเลือกใช้กลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) เนื่องจากประเทศไทยมีความพร้อมด้านการผลิต และมีทำเลที่ตั้งเป็นศูนย์กลางเชิงภูมิศาสตร์ของภูมิภาคอาเซียน

คำสำคัญ: ความสามารถในการแข่งขัน, ปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจ, อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ, กลุ่มประเทศอาเซียน, กลยุทธ์

บทนำ

ความสามารถในการแข่งขัน เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันมีหลายองค์การระดับโลกที่ใช้ดัชนีชี้วัดต่าง ๆ มาเป็นตัวกำหนดและมาวัดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งประกอบด้วยหลายปัจจัย ปัจจัยหลักที่เน้นเรื่องความสามารถในการแข่งขันระดับโลก (Global Competitiveness Index) ใช้การวัดจากหลายปัจจัย ปัจจุบันทั่วโลกให้การยอมรับและนิยมใช้เป็นตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศ คือ การศึกษาความสามารถในการแข่งขันของ World Economic Forum (WEF) โดยใช้ดัชนีชี้วัด The Global Competitiveness Index (GCI) ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ๆ คือ 1) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัย

การผลิต 2) ปัจจัยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพ และ 3) ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยทางนวัตกรรม โดยการวัดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศจะพิจารณาจากปัจจัยทั้ง 3 ด้านเป็นตัวกำหนดอันดับในแต่ละปี ร่วมกับการดูผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per Capita US\$) ของแต่ละประเทศว่ามีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรเป็นเท่าไรต่อปี โดยใช้เกณฑ์ของระดับการพัฒนา (Stage of Development) ซึ่งประกอบด้วย 5 ระดับการพัฒนา กลุ่มที่ 1 ประเทศที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัจจัยการผลิต ใช้เกณฑ์ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP

per Capita US\$) < 2,000 กลุ่มที่ 2 ช่วงเปลี่ยนผ่านจากกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ 2 ใช้เกณฑ์ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per Capita US\$) 2,000-3,000 กลุ่มที่ 3 ประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ใช้เกณฑ์ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per Capita US\$) 3,000-9,000 กลุ่มที่ 4 ช่วงเปลี่ยนผ่านจากกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่ 3 ใช้เกณฑ์ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per Capita US\$) 9,000-17,000 และกลุ่มที่ 5 ประเทศที่อาศัยนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ใช้เกณฑ์ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per Capita US\$) >17,000 ซึ่งประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และไทยติดอยู่ใน "กักตกรายได้ปานกลาง" จากปัญหาข้างต้นในเรื่องของการติดกักตกรายได้ปานกลางของประเทศไทยมานาน อาจส่งผลมาจากภาพรวมด้านปัญหาในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มอุตสาหกรรมส่งผลให้ไม่สามารถก้าวออกจากกักตกรายได้ปานกลาง ดังนั้นต้องไปศึกษาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในด้านการดำเนินธุรกิจ กลุ่มผู้ประกอบการระดับแนวหน้า นักวิชาการ ตลอดจนผู้มีบทบาทในด้านการประกอบธุรกิจมีมุมมองอย่างไร กับปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเทศไทย ตั้งแต่อดีตมาปัจจุบัน ว่ามีปัญหาด้านใดบ้างที่ส่งผลให้เกิดอุปสรรคให้ไม่สามารถก้าวผ่านกักตกรายได้ปานกลางได้ จากปัญหาการติด "กักตกรายได้ปานกลาง" ถ้าประเทศไทยต้องการก้าวมาและหลุดพ้นจากสภาวะดังกล่าวจะต้องพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมหลักของประเทศ มีอุตสาหกรรมหลักของประเทศมีอุตสาหกรรมอะไรบ้างที่ยังสามารถยืนหยัด และอุตสาหกรรมใดบ้างที่รัฐบาลชุดคสช. ให้การสนับสนุน ประกอบกับมีอุตสาหกรรมใดบ้างที่ยังมีโอกาสเติบโต ในอนาคต และประเทศไทยมีแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างไร รวมถึงการเปิด

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบ ประเทศไทยจะมีแนวโน้มนโยบายในด้านการร่วมมือในกลุ่มอาเซียนอย่างไร (ธมกร ธาราศรีสุทธิ, 2554) (Thamakorn Tharasrisuthi)

กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้นำเสนอเรื่อง ข้อเสนอ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย: กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ภายใต้แนวคิดที่ว่า ประเทศไทยสามารถผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (S - Curve) ใน 2 รูปแบบได้แก่ 5 อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ (First S - Curve) และ 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S - Curve) และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) อุตสาหกรรมปัจจุบัน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย 5 อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S - Curve) และ 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S - Curve) รวมทั้งมาตรการสนับสนุน กลไกผลักดันการลงทุน และแนวทางการขับเคลื่อน 5 อุตสาหกรรมนำเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ที่มีรากฐานสืบจากการต่อยอดอุตสาหกรรมปัจจุบัน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2558)

การเปิดใช้โอกาสจากการเปิดเสรีด้านการลงทุนภายใต้กรอบ AEC สำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี จะส่งผลให้การแข่งขันในตลาดแรงงานเป็นไปอย่างเข้มข้น บุคลากรในวิชาชีพต่างๆ ของไทยจำเป็นต้องเร่งพัฒนาทักษะเพื่อรับมือกับการแข่งขันดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านภาษา ซึ่งบุคลากรไทยยังเสียเปรียบคู่แข่งอื่นๆ ในอาเซียนอยู่มาก จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงสมควรมีการศึกษาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในบริบทอาเซียน โดยเฉพาะในกรณีของกลุ่มอุตสาหกรรมในประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่ม

อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Engine of Growth) ทั้ง 5 กลุ่ม คือ 1) อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ 2) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 3) อุตสาหกรรมอาหาร 4) อุตสาหกรรมยาง และ 5) อุตสาหกรรมพลังงานหมุนเวียน/ทดแทน ไทยได้ประโยชน์จากตลาดอาเซียน (ASEAN) ด้านข้อตกลงทางการค้า ด้านเทคโนโลยี และด้านความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งปัจจุบันอุตสาหกรรมทั้ง 5 กลุ่มประเทศไทยต้องให้ความสำคัญ

การศึกษาค้นคว้านี้มุ่งให้ความสนใจในประเด็นภาพรวมของความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยโดยใช้ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันที่ทั่วโลกยอมรับ คือ Global Competitiveness Report (World Economic Forum) เป็นหลักในการศึกษาเนื่องจากเป็นตัวชี้วัดที่ทั่วโลกให้ความสนใจและเป็นการจัดอันดับที่น่าเชื่อถือมากที่สุด มีประเทศที่เข้าร่วมจัดอันดับมากที่สุดและได้รับการยอมรับมากที่สุดในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบย้อนหลัง 5 ปีให้เห็นถึงพัฒนาการและแนวโน้มความสามารถในการแข่งขันว่ามีแนวโน้มเป็นอย่างไร รวมถึงการศึกษาหาภาพรวมในเรื่องของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per Capita US\$) ว่าแนวโน้มเป็นอย่างไรในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา รวมถึงการศึกษาปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากประเทศไทยไม่สามารถก้าวออกจาก “กักตกรายได้ปานกลาง” ซึ่งต้องเจาะลึกศึกษาถึงอุตสาหกรรมหลักที่มีศักยภาพที่ทำได้รายให้กับประเทศไทย รวมถึงอุตสาหกรรมที่ภาครัฐโดยรัฐบาลคลช. เน้นให้เป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engine) ตาม Road Map ที่ทางรัฐบาลได้วางไว้ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของประเทศไทยในอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมที่รัฐบาลชุด คลช. ส่งเสริม เพื่อให้ได้

แนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความร่วมมือในกลุ่มอาเซียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย จากปี ค.ศ. 2012 – 2017 โดยดูจากการจัดอันดับจากรายงาน และจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per Capita) จาก World Economic Forum ในส่วนของ The Global Competitiveness Report

2. เพื่อการศึกษาปัจจัยสำคัญที่ก่อปัญหาในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มประเทศไทย ย้อนหลังจากอดีต 5 ปี ถึงจากอดีตถึงปัจจุบัน จากรายงาน The Global Competitiveness Report จาก World Economic Forum

3. เพื่อนำเสนอปัญหาและอุปสรรคของประเทศไทยในอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ กลุ่มอุตสาหกรรมหลักเดิม และกลุ่มมีโอกาสพัฒนาเพิ่มมูลค่าและขยายตลาด

4. เพื่อนำเสนอแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความร่วมมือในกลุ่มอาเซียน

ระเบียบวิธีวิจัย

วิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบประยุกต์ โดยเริ่มจากการศึกษาจากเอกสาร (Document Research) โดยศึกษาจาก The Global Competitiveness Report ปี ค.ศ. 2012 – 2017 ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ใช้ยุทธศาสตร์การวิจัยแบบ Grounded Theory (Creswell, 2013) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informants) 4 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย 2. กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ 3. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนักวิชาการ และ 4. กลุ่มผู้ประกอบการและภาคเอกชน 7 กลุ่มอุตสาหกรรม รวม Key Informants ทั้งสิ้น 37 คน โดยการศึกษาภาพรวมของภาคธุรกิจและ

ผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการดำเนินงานครอบครัวธุรกิจ ซึ่งเป็นผู้นำนโยบายรัฐไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการ

แข่งขันตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมและกลุ่มอุตสาหกรรมที่รัฐบาล (คสช.) ให้ความสำคัญและสนับสนุน ดังนี้

ตารางที่ 1. กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อน (New Engine of Growth)

ลำดับ	ประเภทอุตสาหกรรมหลัก	อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Engine of Growth)
1	อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์	อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่
2	อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ
3	อุตสาหกรรมอาหาร	อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร
4	อุตสาหกรรมยาง	การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ
5	อุตสาหกรรมพลังงานหมุนเวียน/ทดแทน	การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ

ที่มา: 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine OF Growth). กระทรวงอุตสาหกรรม เข้าถึงโดย <http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/publications/newengineofgrowth.pdf>

บททวนวรรณกรรม

ประเทศสมาชิก "สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) วิสัยทัศน์ร่วมของผู้นำ คือ การสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีกฎกติกาในการทำงาน และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เป้าหมายหลักของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน คือ การสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ สามารถสร้างโอกาสและรับมือสิ่งท้าทายทั้งด้านการเมืองความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างรอบด้าน โดยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น และประชาชนในอาเซียนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2555: 1) (Department of ASEAN Affairs, Ministry of Foreign Affairs) ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในบริบทอาเซียน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนมีบทบาทในเวทีเศรษฐกิจและการค้าโลกมากขึ้นโดยลำดับ

โดยเฉพาะหลังจากที่อาเซียนประสบความสำเร็จจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนหรือ AFTA (ASEAN Free Trade Area) ซึ่งกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้ร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมให้การค้าขายระหว่างกัน ในอาเซียนเป็นไปอย่างเสรีและดำเนินการลดอัตราภาษีศุลกากรและยกเลิกมาตรการที่มีใช้กีดกันระหว่างกัน ซึ่งต่อมอาเซียนได้ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยได้เห็นชอบร่วมกันในการดำเนินงานเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC) จากความสำคัญดังกล่าวจะทำให้ AEC กลายเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ มีประชากรกว่า 636 ล้านคนเป็นฐานการผลิตและการส่งออกสินค้าที่สำคัญของโลก นอกจากนี้ การรวมตัวเป็นเขตการผลิตเดียวและตลาดเดียว จะช่วยดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) เข้ามาในอาเซียนมากขึ้น ประกอบกับสหรัฐอเมริกากำลังเริ่มฟื้น

ตัวจากวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ ในขณะที่สหภาพยุโรปกลับกำลังประสบกับวิกฤตหนี้สาธารณะอย่างหนักหน่วง ดังนั้นการรวมตัวกันของ AEC กำลังก้าวเข้ามาเป็นเครื่องยนต์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของโลกที่น่าสนใจ ซึ่งจะดึงดูดการค้า การลงทุน รวมถึงเงินทุน และจะผลักดันทิศทางเศรษฐกิจโลกให้เข้ามาในภูมิภาคอย่างแท้จริง ดังนั้นประเทศไทยจะต้องเร่งศึกษาหาหนทาง การปรับตัว เพื่อแสวงหาโอกาสจากการเปิดการค้า การบริการและการลงทุนต่างๆ อย่างเสรี ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)(The Office of the National Competitiveness Committee and the Office of the National Economic and Social Development Board) ด้วยสภาวะของการแข่งขันด้านเศรษฐกิจโลกมีระดับที่รุนแรงมากขึ้นจึงทำให้หลายประเทศมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนากลไกในการกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีศักยภาพมากขึ้น ด้วยการหาแนวทางพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านต่างๆ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ มากขึ้น ด้วยเหตุนี้หลายประเทศจึงส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย โดยเน้นไปที่การศึกษาความพร้อมของฐานเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศตนเอง เช่น โอกาส ความได้เปรียบ หรือแม้ทั้ง ปัจจัยที่เป็นด้านลบ เช่น จุดด้อยและอุปสรรค เพื่อนำมาวิเคราะห์หาช่องทางในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศตนเองต่อไป ดังเช่น ประเทศอินโดนีเซียที่มีการวิจัยศึกษาขีดความสามารถในการแข่งขันของ 33 รัฐทั่วประเทศ โดยใช้ตัวชี้วัดทั้งหมด 4 ปัจจัย ได้แก่ เศรษฐกิจมหภาค เศรษฐกิจจุลภาค ธรรมชาติ และคุณภาพชีวิต ซึ่ง Khee G. Tan และ Mulya Amri (2013) ได้ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าวพบว่า พื้นที่ที่มีความสามารถในการ

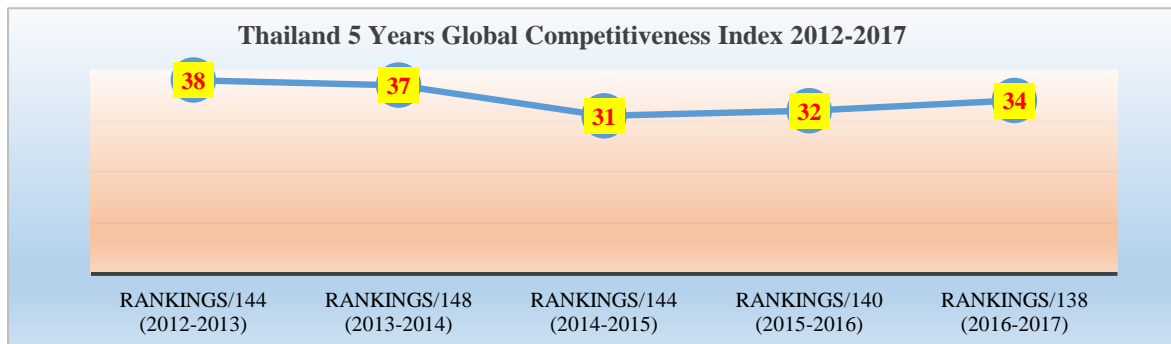
แข่งขันสูงของประเทศอินโดนีเซียนั้น มีอยู่ 2 ส่วนสำคัญ คือ 1) รัฐที่เป็นเมืองหลัก หรือเมืองขนาดใหญ่ของประเทศ และ 2) รัฐที่มีพื้นที่อยู่ใกล้หรือติดชายแดนของประเทศสิงคโปร์ สำหรับประเทศเวียดนามโดยทีมนักวิจัยของ มีการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ขีดความสามารถของประเทศด้วยตัวชี้วัดจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ศักยภาพทางเศรษฐกิจ การพัฒนาเทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์ ความสามารถในการจัดการ และผลิตภาพ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ปัจจัยที่ 1 เวียดนามมีระบบเศรษฐกิจที่ดี มีศักยภาพในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ โดยหลักการสำคัญของ SWOT Analysis คือการวิเคราะห์ โดยการสำรวจสภาพแวดล้อม 2 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะช่วยผู้บริหารขององค์กรทราบถึงกาเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่จะมีผลต่อองค์กร และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์และกิจกรรมดำเนินการขององค์กรที่เหมาะสมต่อไป ประโยชน์ของการวิเคราะห์ SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้แต่ละอย่าง จะช่วยให้เข้าใจได้ว่ามีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนขององค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายใน ที่อาจจะทำลายผลการดำเนินงาน โอกาสทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้โอกาสเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรในทางกลับกันอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ผลจากการวิเคราะห์ SWOT นี้ จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม

(กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, ม.ป.ป)(Department of Industrial Promotion)

ผลการศึกษา

1) เพื่อศึกษาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย จากปี ค.ศ. 212 – 2017 โดยดูจากการจัดอันดับจากรายงาน และจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per Capita) จาก World Economic Forum ในส่วนของ The Global Competitiveness Report

ตารางที่ 2 ความสามารถในการแข่งขันของไทย (2012 – 2017) จาก The Global Competitiveness Report

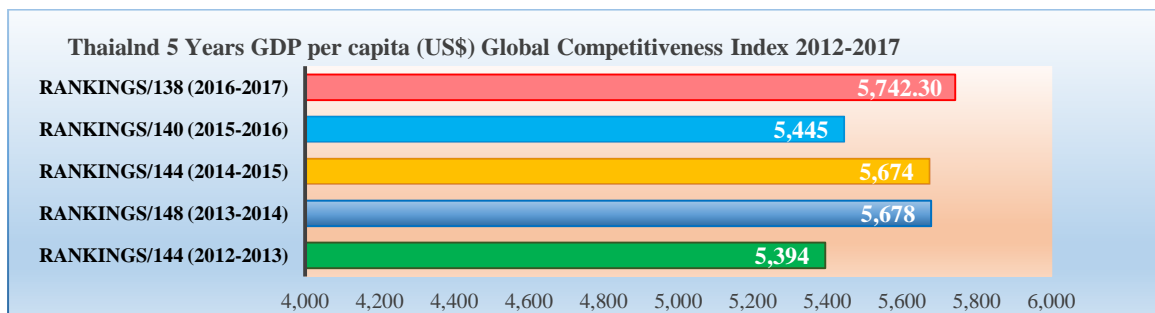

ที่มา(Source): WEF (The Global Competitiveness Report 2012 – 2017)

จากการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยย้อนหลัง 5 ปี จาก Global Competitiveness Report ของ World Economic Forum พบว่าประเทศไทยจาก 5 ปีที่ผ่านมาแนวโน้มดีขึ้น จากอันดับ 38 ในปี 2012-2013 ปรับลดลงมาเป็นอันดับที่ 37 ในปี 2013-2014 และมีความสามารถในการแข่งขันที่

สูงมากในปี 2014-2015 คืออันดับที่ 31 และปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อยในปี 2015-2016 คืออันดับที่ 32 และในปีที่ผ่านมา 2016-2017 ได้รับการจัดอันดับที่ 34 จะเห็นว่ามี การขึ้นลง ยังต้องหาเหตุผลว่าส่งผลมาจากปัจจัยด้านไหนบ้าง อย่างไรก็ตามในแต่ละปี ประเทศที่เข้ารับการ จัดอันดับมีจำนวนไม่เท่ากัน

ตารางที่ 3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per Capita) จาก (GCI 2012-2017)

ที่มา (Source): WEF (The Global Competitiveness Report 2012 – 2017)

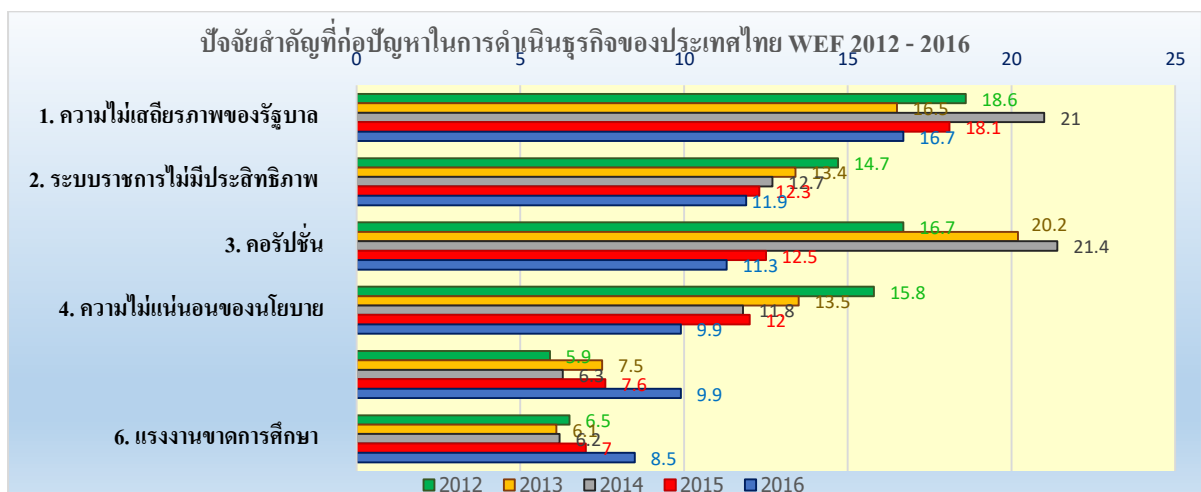
จากการศึกษาด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) ของประเทศไทยจากรูปพบว่า มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากปี 2012-2017 พบว่าปี 2016-2017 สูงสุดที่ 5,742.30 เหรียญสหรัฐ อย่างไรก็ตามยังไม่สามารถก้าวพ้นจากกลุ่ม ประเทศที่

อาศัยปัจจัยด้านประสิทธิภาพเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Efficiency-driven Economies) หรือกลุ่มที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) เท่ากับ 3,000-9,000 เหรียญสหรัฐ หรือที่รู้จักกันดีในนาม "กักตักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง" World Economic Forum, 2017)

2) เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่ก่อปัญหาในการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย จากปี ค.ศ. 2012- 2016 จากรายงาน World Economic Forum ในส่วนของ The Global Competitiveness Report

ตารางที่ 4 ปัจจัยสำคัญที่ก่อปัญหาในการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย WEF (GCI 2012 – 2016)

ปัจจัยที่ก่อปัญหาสำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินธุรกิจ	2012	2013	2014	2015	2016
1. ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล	18.6	16.5	21.0	18.1	16.7
2. ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ	14.7	13.4	12.7	12.3	11.9
3. คอร์รัปชัน	16.7	20.2	21.4	12.5	11.3
4. ความไม่แน่นอนของนโยบาย	15.8	13.5	11.8	12.0	9.9
5. ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ	5.9	7.5	6.3	7.6	9.9
6. แรงงานขาดการศึกษา	6.5	6.1	6.2	7.0	8.5

ที่มา (Source) : WEF (The Global Competitiveness Report 2012 – 2016)

Source: World Economic Forum, Executive Opinion Survey 2016

Note: From the list of factors, respondents to the World Economic Forum's Executive Opinion Survey were asked to select the five most problematic factors for doing business in their country and to rank them between 1 (most problematic) and 5. The score corresponds to the responses weighted according to their rankings.

ปัญหาในการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย WEF (GCI 2012 – 2016) ซึ่งทำการศึกษา 5 ปีซ้อนหลังจากปี 2012–2016 พบว่าปัจจัยหลัก ภาพที่ชัดเจนมากสำหรับประเทศไทยปัญหาหลักมาจาก 1) ความไม่เสถียรภาพของรัฐบาล 2) ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ 3) คอร์รัปชัน 4) ความไม่แน่นอนของนโยบาย 5) ความสามารถด้านนวัตกรรมไม่ดีพอ และ 6) แรงงานขาดการศึกษา

จากการทบทวนเอกสาร และ การสัมภาษณ์เจาะลึก ในกลุ่มอุตสาหกรรมหลักซึ่งเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพที่จะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engine) จำนวน 5 อุตสาหกรรม ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ 2) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 3) อุตสาหกรรมอาหาร 4) อุตสาหกรรมยาง และ 5) อุตสาหกรรมพลังงานหมุนเวียน/ทดแทน

3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของประเทศไทยในอุตสาหกรรมนำร่องของไทย การวิเคราะห์ "SWOT"

ตารางที่ 5 : SWOT Analysis อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์"

<p>โอกาส (Opportunities)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ไทยมีภูมิศาสตร์ของประเทศตั้งอยู่ศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน 2) การเติบโตของระบบเศรษฐกิจในเอเชียอยู่ในช่วงขาขึ้นส่งผลให้ความต้องการซื้อเพิ่มขึ้น ทั้งรถยนต์ และอะไหล่ยานยนต์ 3) ไทยมียุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตรถยนต์ขนาดเล็ก (รถปิกอัพ และรถกระบะ) เพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ 4) รถที่มีเครื่องยนต์ขนาดเล็ก เช่น รถจักรยานยนต์ ไทยส่งออกอันดับ 2 ของโลก 5) ด้านการตลาดกลุ่มตลาดที่สำคัญคือ ประเทศจีน อินเดีย และเวียดนาม 	<p>อุปสรรค (Threats)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) นโยบายการค้าของอาเซียนยังไม่มีมาตรฐานและเป็นแบบแผนอันเดียวกัน กฎระเบียบต่าง ๆ ยังถูกกำหนดไว้ในแผนแม่บทของแต่ละประเทศ 2) เสถียรภาพทางการเมืองภายในแต่ละประเทศ ยังถือเป็นอุปสรรคสำคัญ 3) ต้นทุนการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์มีแนวโน้มที่จะปรับตัวสูงขึ้นตามราคาเหล็ก พลาสติก และยางพารา 4) มีการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงจากคู่แข่งสำคัญ เช่น จีน และแม็กซิโก 5) ในการจัดซื้อวัตถุดิบจากผู้ผลิตชิ้นส่วนรายย่อย บริษัทคนไทยมักได้รับการพิจารณาจากผู้ซื้อให้เป็นรองจากผู้ผลิตชิ้นส่วนที่มาจากชาติเดียวกันที่ตั้งในประเทศไทย ส่งผลการแข่งขันในตลาดโลกของผู้ผลิตไทย 6) การเรียกร้องค่าแรงของแรงงาน ซึ่งแม้ว่าจะได้ค่าแรงที่สูงกว่าค่าแรงขั้นต่ำตามนโยบาย แต่พนักงานยังคงเรียกร้องให้บริษัทปรับขึ้นค่าแรงตามเปอร์เซ็นต์ที่มีการปรับใหม่ 7) เมื่อใดก็ตามที่บริษัทไม่สามารถที่แบกรับกับค่าแรงที่เพิ่มขึ้น บริษัทอาจจะนำระบบหุ่นยนต์หรือพวกอัตโนมัติเข้ามาทำงานแทนคนงานก็จะยิ่งทำให้เกิดภาวะการว่างงานของคนมากขึ้น
<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และแรงงานในภาคการผลิตยานยนต์ มีประสบการณ์และมีความชำนาญสูง 2) ไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีฐานการผลิตรถยนต์และอะไหล่ยานยนต์ที่ใหญ่เป็นอันดับต้นๆ ของโลก 3) นโยบายรัฐบาลให้ความสำคัญและการสนับสนุนแก่อุตสาหกรรม 	<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ส่วนใหญ่ยังทำการรับจ้างการผลิต (OEM) ซึ่งไม่มีการทำการตลาดและไม่มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม และยังไม่มีการสร้างตราสินค้าเป็นของตนเอง 2) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยานยนต์ไทยจำนวนมากยังขาดการเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน 3) ขาดหน่วยที่ทำการศึกษาและรับรองคุณภาพของชิ้นส่วนยานยนต์ ทำให้มีต้นทุนเพิ่มขึ้นจากการส่งชิ้นส่วนยานยนต์ไปตรวจสอบมาตรฐานที่ประเทศได้หวันและประเทศอินเดีย 4) ระบบการเกษียณอายุของแรงงานในภาคเอกชนเร็วเกินไป เพราะมี

<p>ยานยนต์มาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>4) ธุรกิจอุตสาหกรรมยานยนต์นี้ถือเป็นธุรกิจที่ส่งเสริมธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ ภายในประเทศมากมาย</p> <p>5) คุณภาพของสินค้า สินค้าที่ผลิตจากไทยมีคุณภาพและมาตรฐานจึงเป็นที่ยอมรับของผู้ซื้อทั่วโลก</p> <p>6) ด้านการผลิตรถจักรยานยนต์ประเทศไทยสามารถผลิตได้ไม่ต่ำกว่า 2 ล้านคันต่อปี ซึ่งเป็นการจำหน่ายภายในประเทศถึง 75 เปอร์เซ็นต์ และส่วนที่เหลือเป็นการส่งออกไปต่างประเทศ โดยเฉพาะรถจักรยานยนต์ขนาดใหญ่ หรือบิ๊กไบค์ ที่ส่วนใหญ่ถูกผลิตจากประเทศไทยแทบทั้งสิ้น</p> <p>7) อุตสาหกรรมนี้ก่อให้เกิดการจ้างงานในภาคการผลิตมากกว่า หนึ่งแสนคนทั่วประเทศ</p>	<p>ข้อกำหนดไว้เพียง 55 ปีเท่านั้น คนที่เข้ามาแทนตำแหน่งของผู้เกษียณไปบางคนยังขาดประสบการณ์และคุณภาพการทำงานผู้คนเดิมไม่ได้ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการอบรม (Training) อันเป็นเหตุให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายของบริษัทสูงขึ้น</p> <p>5) เกิดภาวะสมองไหล กล่าวคือคนที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญงานเฉพาะด้านอาจจะมีการลาออกหรือถูกซื้อตัวไป</p> <p>6) ในบางกรณีสภาพแรงงานอาจจะมีข้อต่อรองหรือเรียกกร้องเกี่ยวกับสวัสดิภาพและสวัสดิการของแรงงานมาก</p>
---	--

กลยุทธ์ทางเลือกในอุตสาหกรรมรายย่อย (Micro) 5 ประเภทอุตสาหกรรม ได้แก่

1. อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ กลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) ที่สำคัญๆ การที่ไทยมีนโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริมอุตสาหกรรมยานยนต์มาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง รวมทั้งไทยมีฐานการผลิตรถยนต์และอะไหล่ยานยนต์ที่มีคุณภาพและใหญ่โตเป็น

อันดับต้นๆ ของโลก เป็นเหตุให้อุตสาหกรรมรถยนต์ของไทยยังสามารถขยายตัวและเติบโตได้ค่อนข้างมั่นคงและยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถส่งออกรถยนต์ขนาดเล็ก (รถปิกอัพและรถกระบะ) ไปยังต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 6: SWOT Analysis อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

<p>โอกาส (Opportunities)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไทยมีโอกาสในการขยายการผลิตและการค้าในลักษณะการร่วมมือแบบพันธมิตร (Strategic Alliance) โดยร่วมกับประเทศในอาเซียน 2. มีโอกาสพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปสู่อุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น อิเล็กทรอนิกส์ในยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์การเกษตร Medical & Health Care 3. รัฐให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมประเภทนี้เป็นหลัก ด้วยการให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุนด้านต่างๆ 4. ความต้องการผลิตภัณฑ์ของตลาดโลกเพิ่มขึ้นสูงตลอดเวลา 	<p>อุปสรรค (Threats)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ในปัจจุบันมีการเปิดเสรีการค้าอาเซียน (AFTA) เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการโยกย้ายฐานการผลิต และการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ 2. นโยบายรัฐฯ ส่งเสริมให้นักลงทุนไทยไปลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นการกำหนดแนวทางการการส่งเสริมที่สวนกระแส ด้วยเหตุของการเปิดเสรีทางการค้าและการย้ายฐานผลิตไปที่อื่น ทำให้ไทยจำเป็นต้องพยายามขยายการตลาดไปสู่กลุ่มลูกค้าใหม่ๆ ให้มากกว่าที่มีอยู่ 3. ศักยภาพทางการศึกษาอาจจะทำให้ให้นักลงทุนไม่มั่นใจว่า ระบบการศึกษาของไทยจะสามารถผลิต แรงงานและช่างเทคนิคที่มีฝีมือ ตลอดจนวิศวกรที่มีความรู้ความสามารถ ให้ออกมาทำงานร่วมกับเทคโนโลยีได้ที่ทันสมัยได้ 4. กลไกการทำงานของภาครัฐยังเป็นปัญหาสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมประเภทนี้ เช่น การผูกขาดอำนาจการตัดสินใจโดยไม่สนใจในสิ่งที่เอกชนนำเสนอ กระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งอาจจะไม่มีความต่อเนื่องเท่าที่ควร อันเนื่องจากเสถียรภาพทางการเมือง 5. อุปกรณ์หรือชิ้นส่วนบางประเภทไทยต้องนำเข้าจากประเทศอื่น ซึ่งบางครั้งยังขาดมาตรฐานคุณภาพ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบการผลิต และยังสร้างขยะอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ประเทศด้วย 6. ความไม่สมดุลกันระหว่างปริมาณการซื้อและปริมาณการขาย
<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไทยเป็นฐานการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่ใหญ่และครบวงจร 2. อุตสาหกรรมฮาร์ดดิสค์ของประเทศไทยมีความพยายามรักษามาตรฐานการผลิต 3. ผลิตภัณฑ์ของไทยด้านไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 4. สินค้าในอุตสาหกรรมนี้มีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน 5. ด้วยประสบการณ์การทำงานในอุตสาหกรรมประเภทนี้มาอย่างยาวนาน ส่งผลให้ฝีมือแรงงานมีคุณภาพและมีศักยภาพในการทำงาน พร้อมทั้งมีความสามารถในการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีได้ดีอีกด้วย 	<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ระบบการศึกษาของไทยยังไม่สามารถผลิตแรงงานที่มีคุณภาพและมีฝีมือเพื่อป้อนเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เท่าที่ควร ทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานทั้งแรงงานมีฝีมือ ช่างเทคนิค และวิศวกรในภาคอุตสาหกรรมจำนวนมาก 2. แรงงานในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ขาดทักษะด้านภาษาและการสื่อสารที่ใช้ในการปฏิบัติงาน 3. การขาดการลงทุนในเรื่องการวิจัยและพัฒนาทั้งภาคเอกชนและภาครัฐในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การพัฒนาธุรกิจจำเป็นต้องนำเข้าเทคโนโลยีการผลิตจากต่างประเทศ อาจส่งผลให้ผู้ประกอบการมีโอกาสย้ายสถานประกอบการไปในประเทศที่มีความพร้อมด้านแรงงานมากกว่า 4. ผลกระทบจากค่าแรงที่สูงขึ้น และประชากรวัยทำงานลดน้อยลง อันเนื่องมาจากไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ 5. การประกอบการในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ต้องใช้งบลงทุนค่อนข้างสูง และเงินทุนส่วนใหญ่มาจากต่างประเทศเป็นหลัก

	6. ผู้กำหนดนโยบาย (ฝ่ายการเมือง) ยังขาดความรู้ความเข้าใจและขาดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ทำให้นโยบายและมาตรการสนับสนุนขาดความเป็นระบบและต่อเนื่อง
--	--

2. อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ กลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) ที่สำคัญได้แก่ ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่ใหญ่และครบวงจร ประกอบกับผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของไทยมีคุณภาพแลได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากทั่วโลก อันเนื่องมาจาก ฝีมือแรงงานที่มีประสบการณ์ยาวนาน อีกทั้งนโยบายของรัฐไทยยังเน้นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 7: SWOT Analysis อุตสาหกรรมอาหาร

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศทำให้ประเทศต่างๆ ต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันทางการค้าซึ่งผู้ผลิตอาหารต้องมีความระมัดระวังเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผลผลิตเป็นไปตามมาตรฐาน 2. กระแสความตื่นตัวในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมีเพิ่มขึ้นทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก 3. นโยบายรัฐบาลในปัจจุบัน ได้ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมอาหาร ได้แก่ นโยบายเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารมุ่งสู่การเป็นครัวโลก การขยายรูปแบบการจัดตั้งร้านอาหารและภัตตาคาร การส่งเสริมการส่งออกสินค้าอาหารฮาลาล การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรแปรรูปให้เข้มแข็งรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจอาหารผ่านธุรกิจการท่องเที่ยว 4. มีหน่วยงานที่มีศักยภาพในการสนับสนุนงบประมาณการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบอาหาร 5. คุณสมบัติอาหารไทยมีความหลากหลายทั้งมิติของรสชาติ มิติอาหารทั้งจากพืชและจากสัตว์ เพราะฉะนั้นจึงเป็นโอกาสที่จะขยายตัวได้มาก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทุนธรรมชาติพื้นฐานทั่วโลกเริ่มมีจำนวนจำกัดและมีแนวโน้มลดลง ขณะที่ประชากรเพิ่มมากขึ้น ส่งผลภาวะความไม่สมดุลของปริมาณอาหาร 2. การใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอาหารมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น โดยมุ่งเพื่อการเพิ่มผลผลิตอาหารจำนวนมากขึ้นและละเลยความสนใจในความปลอดภัยหลายทางธรรมชาติ 3. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจโลกซึ่งมุ่งเน้นระบบการค้าแบบตลาดเสรีทำให้ภาวะการแข่งขันมีสูง ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการเกิดการปรับตัวทั้งในรูปแบบ คุณภาพ และราคาสูงขึ้น 4. ข้อจำกัดด้านแรงงานและวัตถุดิบบางอย่างทำให้โอกาสการขยายตัวของธุรกิจไม่มากเท่าที่ควร อันเนื่องจากการย้ายฐานการผลิตเพื่อไปในประเทศอื่นที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า

<p>6. อุตสาหกรรมอาหารของไทยมีความสามารถในการเข้าถึงกลุ่มตลาดได้ทั่วโลก</p>	
<p>จุดแข็ง (Strengths) 1. ประเทศไทยตั้งอยู่ในศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ของอาเซียน ซึ่งมีระบบการขนส่งที่พร้อมในหลายด้าน ทั้งทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ สามารถกระจายสินค้าไปสู่ประเทศอื่นๆ ทั่วโลกได้โดยสะดวก 2. ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้มีวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตที่มาก สามารถผลิตได้เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศและ มากเพียงพอที่จะสามารถส่งออกต่างประเทศได้ด้วย 3. อาหารไทยมีความหลากหลายทั้งชนิดและประเภทของอาหารอันเนื่องมาจากความแตกต่างของภูมินิเวศน์ ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์นานาชนิด ทั้งนี้ส่วนใหญ่อาหารไทยยังเป็นอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายสูง 4. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารไทยบางรายมีศักยภาพในการพัฒนาระบบการผลิตที่ได้มาตรฐานระดับสากล จึงสามารถแข่งขันในตลาดโลกเสรีได้</p>	<p>จุดอ่อน (Weakness) 1. ยังไม่มีแผนการจัดการและดูแลด้านความมั่นคงทางอาหาร อีกทั้งการดำเนินงานตามแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับอาหารทุกแผนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร หน่วยงานภาครัฐเกี่ยวข้องมีจำนวนมาก และทุกหน่วยงานมีแผนงานโครงการที่ซ้ำซ้อน ขาดการบูรณาการการทำงานเป็นทีม มีความล่าช้าในการดำเนินงาน อีกทั้งนโยบายการส่งเสริมฯ ยังขาดความต่อเนื่องด้วย 2. การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องของระบบอาหารยังไม่เกิดผลในภาคปฏิบัติอย่างจริงจัง มีช่องว่างและความซ้ำซ้อนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดกระบวนการของห่วงโซ่อาหาร 3. การพัฒนาระบบอาหารไทยยังไม่ได้ใช้ฐานองค์ความรู้อย่างเต็มที่ ขาดกระบวนการค้นคว้าวิจัย อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา ซึ่งประเทศไทยยังไม่สามารถปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว 4. แรงงานในการผลิตค่อนข้างมีน้อยและจำกัด ซึ่งจำเป็นต้องใช้แรงงานต่างชาติ (ประมาณ 40-50 เปอร์เซ็นต์) ทำให้ไม่เกิดกระบวนการพัฒนาฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่องเท่าที่ควร 5. ประเทศไทยยังขาดวัตถุดิบหรือองค์ประกอบในการผลิตอาหารอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนเป็นเหตุให้อาหารบางประเภท ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นหลัก 6. ทศนคติและค่านิยมของคนรุ่นใหม่ไม่สนใจทำงานในภาคเกษตรเท่าที่ควร ซึ่งจะส่งผลให้ไทยขาดแรงงานภาคเกษตรได้ในอนาคต</p>

3. อุตสาหกรรมอาหาร ซึ่งกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) ที่สำคัญๆ ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ และมีความหลากหลายของประเภทอาหาร รวมทั้งการได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม ธุรกิจอุตสาหกรรมด้านอาหารจากรัฐบาลที่มุ่งไปสู่การเป็นครัวโลก เป็นโอกาสที่ไทยจะสามารถขยายตลาดธุรกิจอาหารไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะบางประเทศที่ยังผลิตอาหารได้ไม่พอเพียง เช่น

ประเทศในตะวันออกกลางและแอฟริกา อีกทั้งยังสามารถเปิดตลาดเชิงรุกไปยังต่างประเทศ ทั้ง อเมริกา ลาว และเมียนมาร์ นอกจากนี้ปัจจุบันอาหารไทย ไม่ว่าจะเป็นอาหารประเภทเนื้อสัตว์หรือพืชผัก ยังเป็นที่นิยมของชาวต่างชาติ เช่น พืชสมุนไพร พืชผักอินทรีย์ เป็นต้น อีกทั้งหากประเทศไทยมีการวิจัยและพัฒนาต่อยอดก็จะมีอาหารที่หลากหลายประเภท โดยเฉพาะอาหารแปรรูปและอาหารเพื่อสุขภาพ เป็นต้น

ตารางที่ 8: SWOT Analysis อุตสาหกรรมยาง

<p>โอกาส (Opportunities)</p> <ol style="list-style-type: none"> แนวโน้มในการขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์ของอาเซียน จีน และอินเดีย ส่งผลให้มีความต้องการใช้ยางมากขึ้น ช่วยทดแทนความต้องการใช้ยางพาราของสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป ที่ยังคงผันผวนตามสถานะเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีประสบการณ์ในอุตสาหกรรมประเภทยางนี้มาอย่างยาวนาน ทำให้เกิดการพัฒนาคูณภาพสินค้าประเภทนี้ทัดเทียมกับต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ซึ่งเป็นตลาดส่งออกรายใหญ่ การตื่นตัวและการให้ความสำคัญในการป้องกันรักษาสุขภาพทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคครัวเรือน ทำให้เกิดการหันมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติมากขึ้น การรณรงค์ให้เกิดการสร้างนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ของยางมากขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น เช่น ที่นอนและหมอนยางพารา ถนนยาง กุ้งมือยาง การขนส่งผลิตภัณฑ์ยางโดยรถยนต์ไปสู่ประเทศจีน ซึ่งถือเป็นคู่ค้ารายใหญ่ของไทยมีความสะดวกมากขึ้น ทำให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายถูกลง 	<p>อุปสรรค (Threats)</p> <ol style="list-style-type: none"> ราคายางพารามีความผันผวนสูง ทำให้ไม่สามารถวางแผนเพื่อควบคุมการผลิตและราคายางภายในประเทศได้ อาจทำให้เกิดภาวะยางล้นตลาด ผู้ผลิตยางรถยนต์พยายามคิดค้นเทคโนโลยีการพัฒนาอย่างสังเคราะห์ให้มีคุณสมบัติทดแทนยางธรรมชาติได้มากขึ้น จากระยะที่ราคายางพารามีความผันผวนสูงกว่าราคายางสังเคราะห์มาก ประกอบกับอุปทานยางสังเคราะห์สามารถตอบสนองต่ออุปสงค์ได้อย่างรวดเร็วกว่ายางธรรมชาติ ภาคเอกชนยังไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการลงทุนเพื่อการวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการสร้างนวัตกรรมในอุตสาหกรรมยางเท่าที่ควร การนำเข้าสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานจากต่างประเทศทำให้ส่วนแบ่งทางการตลาดของสินค้ายางและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ในประเทศลดน้อยลง
<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <ol style="list-style-type: none"> ไทยเป็นผู้ปลูกและผลิตยางพาราได้มากเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ไทยมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันสูงในเรื่องการผลิตและการแปรรูปยาง โดยเฉพาะยางแผ่นรมควัน ซึ่งไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลกต่อเนื่องมาไม่ต่ำกว่า 20 ปี ไทยมีความพร้อมในการสนับสนุนวัตถุดิบและส่วนประกอบที่สำคัญในการผลิตยางรถยนต์แบบครบวงจร ทั้ง น้ำยางดิบ และผงดำ (Carbon Black) ทำให้ไทยเป็นฐานการผลิตยางรถยนต์ชั้นนำของโลก ไทยมีแรงงานที่มีทักษะและฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรมยาง ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่มีคุณภาพ อันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์มาอย่างยาวนาน 	<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <ol style="list-style-type: none"> ต้นทุนการผลิตยางของไทยค่อนข้างสูง อันเนื่องมาจากหลายองค์ประกอบ เช่น ค่าจ้างแรงงานในการกรีดยาง ค่าขนส่งน้ำยางไปสู่พ่อค้าคนกลาง ฯลฯ ไม่มีการวางแผนเพื่อควบคุมการปลูกยาง จึงส่งผลให้มีสินค้ายางและผลิตภัณฑ์ล้นตลาดขณะที่ตลาดและลูกค้ากลับมีจำนวนลดลง การทำงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยางยังขาดการบูรณาการที่ดี กฎระเบียบบางประการของรัฐยังเป็นข้อก้ำจืดของการดำเนินงานธุรกิจประเภทนี้ การขาดเสถียรภาพทางการเมืองทำให้นโยบายการสนับสนุนและแก้ไขปัญหาของเรื่องยางและอุตสาหกรรมยางเป็นไปแบบไม่ต่อเนื่อง กลุ่มลูกค้ายุโรป และอเมริกา รวมไปถึงญี่ปุ่นและเกาหลี ไทยยังมีความเสียเปรียบประเทศเพื่อนบ้านในเรื่องระยะทาง ระยะเวลา และต้นทุนการขนส่ง

4. อุตสาหกรรมยาง ซึ่งกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) ที่สำคัญๆ ประเทศไทยมีความพร้อมทั้งในด้านวัตถุดิบและมีแรงงานที่มีทักษะและฝีมือในอุตสาหกรรมยางสูงอย่างครบวงจรทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำที่มีคุณภาพ ประเทศไทยจึงมีความสามารถในการแข่งขันสูงทั้งในเรื่องการผลิตและแปรรูปยางโดยเฉพาะยางแผ่นรมควัน ซึ่งไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกรายใหญ่ที่สุดในโลก

ได้ต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 20 ปี นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีการพัฒนาคุณภาพสินค้าประเภทนี้ได้ทัดเทียมกับต่างประเทศ อีกทั้งไทยยังมีปัจจัยการผลิตที่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการผลิตยางรถยนต์แบบครบวงจร ทั้ง น้ำยางดิบ และผงดำ (Carbon Black) ไทยจึงเป็นฐานการผลิตยางรถยนต์ชั้นนำของโลก

ตารางที่ 9: SWOT Analysis อุตสาหกรรมพลังงานหมุนเวียน/ทดแทน

<p>โอกาส (Opportunities)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประเทศไทยมีโอกาสที่จะจำหน่ายเทคโนโลยีและ/หรือไฟฟ้าให้กับประเทศเพื่อนบ้านได้ 2. การใช้พลังงานไฟฟ้ามาเป็นพลังงานทดแทนค่อนข้างสูง ฉะนั้นจึงเป็นโอกาสที่ภาคเอกชนจะสามารถขยายตัวในการผลิตไฟฟ้าทดแทนตามความต้องการของประเทศได้ 3. มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากการผลิตไฟฟ้าโดยไบโอดีเซลส์มาเป็นการผลิตจากโซลาเซลล์ ซึ่งประเทศไทยมีแสงแดดมากจึงเหมาะที่จะขยายการผลิตโซลาเซลล์ ได้มากขึ้นหากมีการจัดการที่ดี 	<p>อุปสรรค (Threats)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กฎระเบียบขั้นตอนการทำงานค่อนข้างยุ่งยาก และซับซ้อน ภาครัฐการค่อนข้างจะไม่เข้าใจกลไกการทำงานของภาคเอกชนเท่าที่ควร แม้นโยบายรัฐบาลจะมี One Stop Service แต่ยังไม่ทั่วถึง ยังอาศัยการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ 2. นโยบายของรัฐไม่แน่นอน และไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากเสถียรภาพของรัฐบาลซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อย เป็นผลให้ความเชื่อมั่นในการลงทุนอุตสาหกรรมต่างๆไม่เกิดขึ้น และบางครั้งนโยบายภาครัฐก็ไม่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจประเภทนี้เท่าที่ควร 3. กระบวนการและขั้นตอนการลงทุนด้านไฟฟ้าเป็นไปอย่างเชื่องช้า โดยมี การวิเคราะห์ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม (EIA) และผลกระทบต่อสุขภาพ (EHIA) รวมทั้งอาจจะแรงกดดันจาก NGO (เอกชนสาธารณประโยชน์) 4. การลงทุนด้านไฟฟ้าจะมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนค่อนข้างสูง ซึ่งบางกรณีภาคเอกชนอาจจำเป็นต้องใช้การระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์
<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประเทศไทยได้รับการจัดให้เป็นอันดับหนึ่งในอาเซียนที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านพลังงานทดแทนอย่างจริงจัง 2. ภาคเอกชนของไทยมีประสบการณ์และมีความชำนาญด้านไฟฟ้าค่อนข้างสูง 3. ภาคเอกชนสามารถผลิตไฟฟ้าและขายให้กับรัฐบาลได้ โดยอาจจะเป็นไปในลักษณะบริษัทร่วมทุนด้วย 	<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐานยังไม่ดีพอ ทั้งการขนส่งโดยระบบราง ระบบท่อ และขนส่งทางน้ำ รวมไปถึงโครงข่ายการส่งไฟฟ้าที่ยังไม่มีความเชื่อมต่อที่ดีในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคใต้ของไทย 2. เทคโนโลยีและอุปกรณ์การผลิตพลังงานไฟฟ้าบางชนิดต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น พลังงานลมและแสงอาทิตย์ อีกทั้งต้นทุนของเทคโนโลยีมีราคาสูง เช่น เทคโนโลยีพลังงานลมยังมีราคาสูงเทียบกับประสิทธิภาพที่ได้ 3. พลังงานทดแทนอาจจะมีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน เช่น เชื้อเพลิงชีวภาพมีข้อจำกัดจากการนำอาหารมาเปลี่ยนเป็นพลังงาน หรือต้นทุนของถ่านหินและก๊าซขึ้นอยู่กับระยะทางที่ขนส่ง เป็นต้น

5. อุตสาหกรรมพลังงานหมุนเวียน/ทดแทน ซึ่งกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) ที่สำคัญๆ ได้แก่ ประเทศไทยได้รับการจัดให้เป็นอันดับหนึ่งของอาเซียนที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านพลังงานทดแทนอย่างจริงจัง จึงเป็นโอกาสที่ไทยจะสามารถผลิตและจำหน่ายเทคโนโลยีและ/หรือไฟฟ้าให้กับประเทศเพื่อนบ้านได้ นอกจากนี้ภาคเอกชนของไทยมีประสบการณ์และมีความชำนาญด้านไฟฟ้าค่อนข้างสูง ขณะที่แผนการผลิตไฟฟ้า

ของประเทศมีสัดส่วนด้านพลังงานทดแทนค่อนข้างสูง ฉะนั้นจึงเป็นโอกาสที่ภาคเอกชนไทยจะสามารถขยายการลงทุนในการผลิตไฟฟ้าทดแทนตามแผนความต้องการของประเทศได้

4) ศึกษาแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความร่วมมือในกลุ่มอาเซียนโดยใช้กลยุทธ์ทางเลือกในการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยให้มีขีดความสามารถ

ในการแข่งขัน จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) ทั้งจากการ ทบทวนเอกสารและจากสรุปคำสัมภาษณ์เจาะลึกของ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ทั้ง 37 ท่าน และได้ทำการวิเคราะห์เชิงไขว้ (SWOT Matrix) ซึ่ง จะได้ทางเลือกกลยุทธ์ (Strategic Alternatives) หลาย ทางเลือก ผู้วิจัยจึงเลือกนำเสนอเพียงเฉพาะกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) กล่าวคือ เป็นกลยุทธ์ที่ใช้ ประโยชน์จากจุดแข็งภายใต้โอกาสที่มีอยู่ (SO Strategy) เป็นรายอุตสาหกรรม (Micro) เพราะเห็นว่ามีประโยชน์ มากที่สุดดังแสดงข้างต้นแยกตามอุตสาหกรรม

กลยุทธ์ทางเลือกในภาพรวม (Macro) ซึ่งกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) ที่สำคัญๆได้แก่ประเทศไทยมี ทำเลที่ตั้ง เป็นศูนย์กลางเชิงภูมิศาสตร์ของภูมิภาค เอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นศูนย์กลางของประเทศที่มี พื้นแผ่นดินเชื่อมติดต่อกัน (กลุ่มประเทศ CLMV+T) จึง ทำให้ไทยมีข้อได้เปรียบในเชิงการเชื่อมต่อทางคมนาคม (Connectivity) นอกเหนือจากที่ประเทศไทยมีทุนทรัพย์ ทางกายภาพ (Physical capital) ทั้งทาง ทรัพยากรธรรมชาติและมีความพร้อมด้านแรงงาน กำลังคนที่มีเชื้อต่อธุรกิจการลงทุนทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม ซึ่งนอกจากจะเชื้อต่อการขยายการลงทุน อุตสาหกรรมประเภทต่างๆดังกล่าวแล้ว ยังเชื้อต่อ อุตสาหกรรมภาคบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การท่องเที่ยว การบริการสุขภาพและอื่นๆ อันจะส่งผลให้ไทย มีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การพัฒนา อุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

1. วิสัยทัศน์ของผู้นำประเทศทั้งในส่วนของผู้นำภาค การเมือง ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้อง ต้องเข้าใจถึงสถานการณ์ การค้าการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนไปอย่าง รวดเร็ว ประกอบกับการแข่งขันที่เพิ่มความรุนแรงมาก ขึ้นในอุตสาหกรรมที่กล่าวถึง การร่วมมือกันอย่างเป็น รูปธรรม โดยการบูรณาการให้เกิดการดำเนินการใน

ขั้นตอนต่าง ๆ ด้านกฎหมาย ด้านการเงินช่วยเหลือ นักลงทุน ด้านการอำนวยความสะดวกในการลงทุน ด้าน การอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์ มีการ “วางแผน ยุทธศาสตร์” ให้เห็นภาพชัดเจน ทั้งแผนระยะสั้น ระยะ กลาง และระยะยาว ต้องเกิดจากความร่วมมือของ ผู้เกี่ยวข้องในภาครัฐ และแผนยุทธศาสตร์ที่ดีต้อง สามารถ “ปฏิบัติได้จริง สามารถตรวจสอบได้ และเกิด เป็นรูปธรรม”

2. ด้านการลงทุนในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน เป็นเรื่องจำเป็นเนื่องจากประเทศไทยมียุทธศาสตร์ด้าน ทำเลที่ตั้งที่ได้เปรียบในกลุ่มประเทศอาเซียน สิ่งที่เป็น สิ่งที่ดีชัดเจนนคือ ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน ต้องร่วมมือกัน ในการพัฒนาการเชื่อมต่อ (Connectivity) ในเรื่องการคมนาคมทั้งด้านถนน ซึ่งประเทศไทยค่อนข้าง มีระบบขนส่งทางถนนที่ดีเมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียน ด้านการขนส่งทางน้ำ ประเทศไทยเองยังขาดการพัฒนา อย่างเป็นรูปธรรม ด้านการขนส่งทางอากาศที่ต้องเร่ง เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางขนส่งทางอากาศ ทาง รวางหรือการขนส่งด้วยรถไฟ เป็นสิ่งที่ประเทศไทยต้องเร่ง พัฒนาอย่างรวดเร็วที่สุด หากประเทศไทยสามารถเป็น ศูนย์กลางด้านการขนส่งโดยอาศัยทำเลหรือยุทธศาสตร์ ที่มีอยู่ได้โดยเร็วจะส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยง จุดที่กลุ่ม ประเทศอาเซียนโดยเฉพาะ CLMV ต้องเร่งพัฒนาในเรื่อง ของโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม

3. **ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** มี ข้อเสนอแนะที่สำคัญๆได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้มีการตื่นตัวมากขึ้นอย่างชัดเจน ภาพรวมของประเทศ ที่ต้องเน้นการสร้างคนและสร้างงานที่เหมาะสม ระบบ การเรียนการสอนของประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนด้าน คุณภาพ ประเทศไทยต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการ ทางด้านการศึกษาใหม่ โดยเฉพาะเรื่องหลักสูตร และ การเรียนการสอน เน้นการศึกษาของประเทศให้มาก ยิ่งขึ้น ทั้งเรื่องหลักสูตรการศึกษา และระบบการศึกษา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ให้สอดคล้องกับความต้องการ

ของตลาดแรงงาน ปัจจุบันอุตสาหกรรมไทยมีความต้องการในด้าน ช่างเทคนิค และวิศวกรจำนวนมากแต่สถาบันการศึกษาไม่สามารถผลิตคนที่มีคุณภาพกลุ่มนี้ป้อนเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมอย่างเพียงพอได้

4. ด้านนวัตกรรมและการจัดการ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญๆ คือ ประเทศไทย 1) มีการลงทุนด้านนวัตกรรม (Innovation) โดยบูรณาการเรื่องการวิจัยของภาคนักวิจัยอยู่ในสถานการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยให้สามารถเชื่อมโยงงานวิจัยเข้ากับระบบของอุตสาหกรรมของภาคเอกชนได้ และการวิจัยต้องได้ผลผลิตเห็นเป็นรูปธรรม 2) อาศัยฐานของการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ภาคอุตสาหกรรมต้องเน้น R&D เพื่อให้เกิดการพัฒนาในแต่ละอุตสาหกรรม ต้องอาศัยความร่วมมือกันของ 5 หน่วยงานหลักของประเทศเป็นผู้ขับเคลื่อน คือ 1) หน่วยงานภาครัฐ 2) หน่วยงานภาคเอกชน 3) หน่วยงานภาคสถาบันการศึกษา 4) หน่วยงานของนักธุรกิจ 5) หน่วยงานภาคการเงินการธนาคาร

5. ด้านการเงินและงบประมาณ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญๆ ได้แก่ ภาครัฐฯ ที่เกี่ยวข้อง ต้องส่งเสริมให้เกิดการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า มีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ที่คำนึงถึงหลักการของเหตุและผล

6. ด้านกฎหมาย/ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญๆ ได้แก่ กระบวนการตรากฎหมายในประเทศไทย ยังมีค่านิยมในการควบคุมเป็นสำคัญซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจในกระบวนการ

7. ยุทธศาสตร์ในความสำเร็จของการพัฒนาขีดความสามารถในเชิงการแข่งขันของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment: BOI) ได้มีการปรับปรุงรูปแบบการให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุน โดยใช้เรื่องของความสำคัญและจำเป็นในตัวผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท รวมไปถึงเทคนิควิธีการผลิต (Activity Based) ของอุตสาหกรรมมาเป็นตัวกำหนดขนาดหรือปริมาณการให้

สิทธิประโยชน์ดังกล่าว การให้สิทธิประโยชน์รูปแบบใหม่ของ BOI ในปัจจุบันนี้จะเน้นเรื่องของ การวิจัยและพัฒนา (R&D) ตลอดจนเรื่องของการคิดค้นเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในระบบอุตสาหกรรม

ยุทธศาสตร์ด้านการเงินการคลัง ปัจจุบันพบว่า มีการกำหนดแผนการดำเนินงานด้านการเงินและงบประมาณ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมหลายด้าน **ยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบอุตสาหกรรม** แผนพัฒนาดังกล่าว สามารถจำแนกออกได้ เป็น 2 ลักษณะคือ 1) แผนพัฒนากระบวนการผลิต ในที่นี้มีการครอบคลุมในหลายมิติของการพัฒนาอุตสาหกรรม และ 2) แผนพัฒนาคุณภาพทรัพยากรบุคคล ถือเป็นแผนงานที่ที่หลายหน่วยงานต่างให้ความสำคัญ ทั้งนี้ในทุกส่วนที่กล่าวถึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดีและให้ความสำคัญในทุกส่วน ทั้งวิสัยทัศน์ของผู้นำประเทศทั้งในส่วนของผู้บริหารภาคการเมือง การลงทุนในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานต้องพัฒนาไปพร้อมกัน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ต้องเน้นด้านทักษะที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ ให้มีความสำคัญด้านนวัตกรรมและการจัดการ ภาครัฐฯ ควรหาทางให้การสนับสนุนด้านการเงินและงบประมาณกับภาคอุตสาหกรรมที่สามารถพัฒนาและอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบ ด้านกฎหมาย/ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆควรมีการบูรณาการให้เอื้อกับนักลงทุน รวมถึงต้องดำเนินยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment: BOI) ยุทธศาสตร์ด้านการเงินการคลัง และ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบอุตสาหกรรม ให้สอดคล้องกับแนวทางในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความร่วมมือในกลุ่มอาเซียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต
1. ควรมีการศึกษาวิจัยเจาะลึกในรายอุตสาหกรรม ให้สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

2. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมของการจัดตั้ง “สำนักงานเศรษฐกิจการค้าและการลงทุนไทยในต่างประเทศ” ศึกษากรณีในกลุ่มประเทศ CLMV
สินค้าอุตสาหกรรมภายใต้ตราสินค้าที่เป็นของตนเอง (OBM) เพื่อให้การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป
3. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา ให้ความสำคัญด้านการวิจัยและพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมเพื่อนำไปสู่การผลิต

บรรณานุกรม

- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2558). 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (NEW ENGINE OF GROWTH). สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สืบค้นวันที่ 25 ธันวาคม 2558 จาก <http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/publications/newengineofgrowth.pdf>
- กรมอาเซียน กระทรวงต่างประเทศ. (2555). ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน. สืบค้นวันที่ 7 เมษายน 2559 จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th/customize/30643.html>
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. ม.ป.ป. การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค รายสาขาอุตสาหกรรม. สืบค้นวันที่ 22 ธันวาคม 2558 จาก http://www.dip.go.th/Portals/0/AEC/SWOT_Analysis%B2.pdf
- ธวัชวรรณ กนิษฐ์พงศ์. 2553. ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยและความท้าทายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสารบริหารธุรกิจสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 11: 74.
- ธมกร ชาราศรีสุทธิ. 2554. ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย จากการจัดอันดับของ WEF และ IMD. Executive Journal. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระยะยาว. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (OFFICE OF INDUSTRIAL ECONOMICS). 2559. 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (NEW ENGINE OF GROWTH) เข้าถึงโดย <http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/publications/newengineofgrowth.pdf>

References

- Creswell, J.W. (2013). *Qualitative Inquiry & Research Design Choosing Among Five Approaches* (3ed.). Thousand Oaks, California: SAGE.
- Department of ASEAN, Ministry of Foreign Affairs. (2012). *ASEAN Community*. Bangkok:

- Department ASEAN Ministry of Foreign Affairs.
- Department of ASEAN Affairs, Ministry of Foreign Affairs. (2012). **ASEAN Socio-Cultural Community**. Retrieved On April 7, 2016 from <http://www.mfa.go.th/asean/th/customize/30643.html>
- Department of Industrial Promotion. **Analysis of strengths, weaknesses, opportunities and obstacles in the industry**. Published on 22 December 2558 from [http://www.dip.go.th/Portals/0/AEC/SWOT_Analysis% B2.pdf](http://www.dip.go.th/Portals/0/AEC/SWOT_Analysis%20B2.pdf)
- Economic and Social Development. (2011). **The Analysis of Indicators and Management Guidelines for Thailand's Weaknesses Based on WEF and IMD Competitiveness Ranking**. Available at <http://www.mfa.go.th/business/Contents/files/customize-20120501-141146-621181.pdf> (accessed 16 November 2015).
- Khee G. Tan และ Mulya Amri. 2013. **Subnational Competitiveness and National Performance: Analysis and Simulation for Indonesia**. Journal of CENTRUM Cathedra: The Business and Economics Research Journal. 6(2): 173-192.
- Michael E, Porter. (1990). **The Competitive Advantage of Nations**. Available at <https://hbr.org/1990/03/the-competitive-advantage-of-nations>. (accessed 10 August 2015).
- Microeconomics and Macroeconomics, 2010. Available at <https://www.gotoknow.org/posts/396659>. (accessed 18 November 2015).
- Ministry of Science and Technology, Thailand. (2014). **Thailand Science Technology and Innovation Profile 2014**. National Science and Technology Innovation Policy Office.
- Ministry of industry. 2015. **10 Target Industries Mechanism for the future economy (NEW ENGINE OF GROWTH)**. OFFICE OF INDUSTRIAL ECONOMICS. Retrieved on 25 December 2015 from <http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/publications/newengineofgrowth.pdf>
- National Science Technology and Innovation Policy Office. (2013). **Analysis Thailand's 2012-2013 Competitiveness Rankings by World Economic Forum: WEF 2013**. Available at <http://www.sti.or.th/en/images/stories/files/index/WEF.pdf>. (accessed 17 November 2015).
- Office of the National Competitiveness Council and Office National Economic and Social Development Board (2011). **Strategy for Competitive Development of Thailand in the Long Term**. Office of the National Competitiveness Council. And the Office of the National Economic and Social Development Board.
- OFFICE OF INDUSTRIAL ECONOMICS. (2016). **10 NEW ENGINE OF GROWTH**. Access by <http://www.oie.go.th/sites/default/files/attachments/publications/newengineofgrowth.pdf>

- Prachachat Business Post. (2015). **Capita Income of ASEAN**. Available at http://www.prachachat.net/news_detail.?Php_news_news=1387863536. (accessed 7 April 2016).
- Tawanawan, K. (2010). **Thailand's Competitiveness and the Challenges of the ASEAN Economic Community**: ‘The Journal of Business Administration’ Journal of National Institute of Development Administration. 11:74–80.
- Tatchawan Kanitpong.(2010). **Thailand Competitiveness and the Challenges of the ASEAN Economic Community**. Journal of Business Administration, National Institute of Development Administration. 11: 7
- Thamakorn Tharasrisuthi (2011). **Thailand’s International Competitiveness Ranking in WEF and IMD**. Executive Journal. Bangkok University.
- World Economic Forum. (2013). **The global competitiveness report 2012 – 2013**. Available at <http://www.weforum.org>. (accessed 25 July 2015).
- World Economic Forum. (2014). **The global competitiveness report 2013 – 2014**. Available at <http://www.weforum.org>. (accessed 25 July 2015).
- World Economic Forum. (2015). **The Global Information Technology Report 2014 – 2015**. Available at http://www3.weforum.org/docs/WEF_GITR2015.pdf. (accessed 25 July 2015).
- World Economic Forum. (2016). **The Global Information Technology Report 2015 – 2016**. Available at <http://www3.weforum.org/docs/WEFGITR2015.pdf>. (accessed 25 July 2015).
- World Economic Forum. (2011). **The global competitiveness report 2016 – 2017**. Available at <http://www.weforum.org>. (accessed 25 July 2015).